22/03/2021

Μητροπολίτης Ναυπάκτου: «Οι ακρότητες είναι ισότητες»

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου

Συνέντευξη στην εφημερίδα «ΤΑ ΝΕΑ» παραχώρησε ο Σεβασμιώτστος Μητροπολίτης Ναυπάκτου κ. Ιερόθεος, στην οποία μιλάει για τα φλέγοντα ζητήματα της επικαιρότητας και δη αυτό του εμβολιασμού! Επίσης, αναφέρθηκε στο ρεκόρ συγγραφής βιβλίων, την εκκλησιαστική περιουσία, τους μακαριστούς Αρχιεπισκόπους Αθηνών και φυσικά στον Άγιο Καλλίνικο Εδέσσης, του οποίου υπήρξε στενός συνεργάτης, που

ήταν και η αιτία για να γίνει κληρικός!

Όλη η συνέντευξη στον Μάνο Χαραλαμπάκη:

Ο Μητροπολίτης Ναυπάκτου Ιερόθεος με τον μειλίχιο λόγο και το συγγραφικό ρεκόρ αναφέρεται στα σημερινά προβλήματα της Εκκλησίας, ένα μόνο εκ των οποίων είναι ο κορωνοϊός, και στους τρεις Αρχιεπισκόπους με τους οποίους συνεργάστηκε.

Ήταν ο πρώτος από την Εκκλησία που εμβολιάστηκε. Και όπως τότε έτσι και τώρα ο μητροπολίτης Ναυπάκτου Ιερόθεος στέλνει ξεκάθαρο μήνυμα: «Σε έναν τέτοιο πόλεμο η αντίδραση στον εμβολιασμό είναι πιο επικίνδυνη από τις ενδεχόμενες παρενέργειες από το εμβόλιο». Ο 76χρονος ιεράρχης αποτελεί μία από τις πιο ξεχωριστές φυσιογνωμίες της Ιεραρχίας. Λίγοι αρχιερείς καταφέρνουν να αφήσουν προσωπικό στίγμα. Αυτός το έχει πετύχει. Δεν έχει τυχαία το προσωνύμιο ο «λόγιος». Εχει ένα ασύλληπτο ρεκόρ: έχει γράψει 110 βιβλία με θεολογικό, εκκλησιολογικό, κοινωνικό περιεχόμενο. Και συνεχίζει. Αλλωστε αν δεν είχε γίνει παπάς, όπως λέει, θα είχε ακολουθήσει ακαδημαϊκή καριέρα στη Θεολογία. Το ασκητικό «προφίλ» του δεν οφείλεται μόνο στον σωματότυπό του αλλά και στον μειλίχιο λόγο του. Ουδέποτε έχει διατυπώσει ακραίες θέσεις. Αντίθετα έχει την ικανότητα να συνθέτει. Ισως γι' αυτό η Ιερά Σύνοδος του έχει εμπιστευτεί αμέτρητες φορές τον ρόλο του «πορτ παρόλ», του εκπροσώπου της δηλαδή. Εχει συνεργαστεί και με τους τρεις τελευταίους Αρχιεπισκόπους. «Αυθεντικός άνθρωπος ο Σεραφείμ», «οραματιστής» ο Χριστόδουλος, «ισορροπιστής και ήρεμη ηγετική δύναμη ο Ιερώνυμος» λέει.

Σ' αυτή την κουβέντα που έκανα μαζί του απαντάει για όλα και «χτυπάει» καμπανάκια και… καμπάνες προς όλες τις κατευθύνσεις. Καυτηριάζει τη διαδοχολογία και δεν διστάζει να μιλήσει για τα προβλήματα της Εκκλησίας. Για την ατομική θρησκευτικότητα που δημιουργείται εξαιτίας της πανδημίας ή για τη λιγοστή συμμετοχή των νέων στα εκκλησιαστικά πράγματα. Υποστηρίζει ότι η άποψη περί της μεγάλης εκκλησιαστικής περιουσίας είναι μύθος και προσθέτει ότι ίδιος δεν έχει ούτε τραπεζικό λογαριασμό.

Σεβασμιότατε, εμβολιαστήκατε πρώτος από την Εκκλησία και είπατε χαρακτηριστικά «στον "πόλεμο" της πανδημίας ένα όπλο είναι το εμβόλιο». Οι εμβολιασμοί είναι απαραίτητοι για να θωρακιστούμε από τον κορωνοϊό;

Η πανδημία που περνάμε είναι ένας αόρατος πόλεμος, που οδηγεί τους ανθρώπους στα νοσοκομεία, στον θάνατο, διαλύει τις κοινωνικές σχέσεις, μειώνει το

εκκλησίασμα, κλείνει πανεπιστήμια και σχολεία, δημιουργεί οικονομικά προβλήματα, παραλύει την αγορά. Στον πόλεμο αυτόν ένα από τα βασικά όπλα είναι και ο εμβολιασμός, ο οποίος επαναφέρει την κοινωνία στην κανονικότητα. Σε έναν τέτοιο πόλεμο η αντίδραση στον εμβολιασμό είναι πιο επικίνδυνη από τις ενδεχόμενες παρενέργειες από το εμβόλιο. Οσοι συνιστούν στους χριστιανούς να μη λαμβάνουν μέτρα προφύλαξης έχουν ευθύνη για τις ασθένειες και τους θανάτους των ανθρώπων και την ταλαιπωρία τους.

Μένω στον κορωνοϊό. Θύματα από τη νόσο είχε και η Ιεραρχία. Θεωρείτε ότι η πανδημία και η καραντίνα θα επηρεάσει γενικότερα τη ζωή της Εκκλησίας; Θα είναι ίδια η Εκκλησία την επόμενη μέρα;

Όχι μόνον ιεράρχες, αλλά και κληρικοί και μοναχοί υπήρξαν και υπάρχουν θύματα του κορωνοϊού. Και εμείς ζούμε στην ίδια κοινωνία και όχι σε μια προστατευτική γυάλα. Η φθαρτότητα του σώματος και οι ιοί είναι μια πραγματικότητα, και μόνον όσοι έχουν μυωπία δεν μπορούν να το δουν. Ήδη έχουν δημιουργηθεί πολλά προβλήματα μέσα στην Εκκλησία, από την αραίωση του εκκλησιάσματος και τις ατομικές εκφράσεις της πίστεως των χριστιανών, αφού αρχίζει να δημιουργείται μια «ατομική θρησκευτικότητα», που διασπά την ενοριακή ζωή. Η επόμενη ημέρα θα είναι δύσκολη και χρειάζεται καλός προγραμματισμός και επίπονη ποιμαντική δράση.

Μέσα στην πανδημία είδαμε και διαγκωνισμούς δηλώσεων από κάποιους ιεράρχες. Ξύπνησε η διαδοχολογία;

Είναι φυσικό να υπάρχουν ποικίλα χαρίσματα μέσα στην Εκκλησία και διάφοροι τρόποι αντιμετωπίσεως των προβλημάτων, επικρατούν ποικίλες απόψεις μεταξύ των δύο άκρων, δηλαδή των μοντέρνων και των συντηρητικών. Γι’ αυτό πάντοτε χρειάζεται η αρετή της μεσότητας, γιατί «οι ακρότητες είναι ισότητες». Μέχρις ότου η Διαρκής Ιερά Σύνοδος βάλει μια τάξη και εξουσιοδοτήσει να ομιλούν μόνον οι εκπρόσωποί της, είχαμε όντως πολλές αντίθετες μεταξύ τους δηλώσεις. Για το αν ξύπνησε η διαδοχολογία, νομίζω ότι έχουμε Αρχιεπίσκοπο, που μάλιστα λειτουργεί ισορροπητικά, και δεν πρέπει να δημιουργείται συζήτηση για διαδοχή. Αλλά δεν μπορώ να εισέλθω στο εσωτερικό κάθε ανθρώπου και να γίνω κριτής των διαλογισμών του, αφού «άβυσσος η καρδία του ανθρώπου».

Έχετε ένα ανεπανάληπτο ρεκόρ και γι’ αυτό σάς συνοδεύει το προσωνύμιο ο «λόγιος της Ιεραρχίας». Έχετε γράψει 110 βιβλία. Πώς έχει προκύψει αυτό το πλούσιο συγγραφικό έργο;

Πάντοτε με απασχολούσε ο συνδυασμός θεολογίας και ποιμαντικής, γι’ αυτό

ενδιαφερόμουν για τη θεολογία της Εκκλησίας και την ποιμαντική της. Αυτό με ενδιέφερε από τα πρώτα βήματα που έκανα στην ιεροσύνη. Από εκεί προέκυψε η συγγραφή των βιβλίων. Άρχισα τη συγγραφή από το 1978, δηλαδή πριν από 43 χρόνια, και πολλά έχουν μεταφρασθεί σε 25 ξένες γλώσσες, γιατί φαίνεται προκάλεσαν την προσοχή των ξένων. Πάντα είχα μια όρεξη να γράφω, αισθάνθηκα ότι είχα ένα ιδιαίτερο χάρισμα και οι περιστάσεις με βοήθησαν να το αξιοποιήσω.

Παραλίγο να χάσω το μέτρημα. Μόλις τον Φεβρουάριο εκδόθηκε το νέο σας βιβλίο «Πατερική και Σχολαστική Θεολογία και το Περιβάλλον τους – με βάση τις προφορικές παραδόσεις του π. Ιωάννου Ρωμανίδη» που αποτελεί έρευνα ετών. Δύο λόγια;

Το τελευταίο αυτό βιβλίο νομίζω είναι το αποκορύφωμα μιας επίπονης και πολυχρόνιας ερευνητικής δουλειάς στη συνάντηση της ορθοδόξου θεολογίας με τα σύγχρονα θρησκευτικά και ιδεολογικά ρεύματα. Κάποια καθηγήτρια μου είπε: «Στοιχειοθετήσατε ένα βιβλίο, με βάση ένα άυλο αρχειακό υλικό», δηλαδή τις απομαγνητοφωνημένες προφορικές ομιλίες του π. Ιωάννη Ρωμανίδη, ενός σπουδαίου θεολόγου, που μεγάλωσε στην Αμερική και γνώρισε όλα τα σύγχρονα θεολογικά και φιλοσοφικά ρεύματα. Πρόκειται, όπως μου είπαν άλλοι καθηγητές, για μια «εγκυκλοπαίδεια της ορθόδοξης θεολογίας και φιλοσοφίας», ακόμη για μια «ιστορία του ευρωπαϊκού πολιτισμού», για ένα «πανόραμα της Δυτικής περιπέτειας» από ορθόδοξη θέαση. Ευχαριστώ τον Θεό, γιατί μου έδωσε δύναμη να το εκδώσω.

Γίνατε μητροπολίτης επί Αρχιεπισκόπου Σεραφείμ. Ζήσατε τον Αρχιεπίσκοπο Χριστόδουλο, τώρα τον Ιερώνυμο. Μία λέξη που χαρακτηρίζει τον καθένα;

Ήμουν για οκτώ χρόνια στενός συνεργάτης του Αρχιεπισκόπου Σεραφείμ στον τομέα της Νεότητος, πριν γίνω μητροπολίτης το 1995. Τώρα, σε σύνολο 82 αρχιερέων έχω την 16η θέση από την αρχή. Δοξάζω τον Θεό γι’ αυτό. Ολα αυτά τα χρόνια συνεργάσθηκα αρμονικά και με τους τρεις Αρχιεπισκόπους. Ο Σεραφείμ ήταν αυθεντικός άνθρωπος, εκφραστής μιας λαϊκής παράδοσης, έχοντας φυσικά ηγετικά προσόντα. Ο Χριστόδουλος ήταν ταλαντούχος άνθρωπος, οραματιστής και ευαίσθητος στον εσωτερικό του κόσμο. Ο Ιερώνυμος είναι ισορροπιστής, μια ήρεμη ηγετική δύναμη και σε μεγάλο βαθμό ευφυής. Ο καθένας έχει τα χαρίσματά του. Οταν τα χαρίσματα τίθενται για το καλό της Εκκλησίας, τότε παράγεται έργο.

Ο κόσμος θεωρεί τους επισκόπους λίγο απόμακρους. Ίσως λόγω των καθηκόντων και της θέσης τους. Ο μητροπολίτης Ιερόθεος πώς περνάει τον ελεύθερο χρόνο του;

Γνωρίζω ότι οι περισσότεροι επίσκοποι λόγω της θέσεώς τους έρχονται σε επικοινωνία με πολλούς ανθρώπους, πιο πολύ από άλλους. Δεν έχω δικό μου ελεύθερο χρόνο, γιατί γεμίζω πάντοτε κάθε κενό, θα προτιμούσα δε οι ώρες του ημερόνυχτου να ήταν περισσότερες. Εκτός των λειτουργικών και ποιμαντικών καθηκόντων μου, και των τηλεσυναντήσεων τώρα κατά την περίοδο της πανδημίας, γεμίζω τον χρόνο μου με διάβασμα και γράψιμο. Αυτό είναι το μεράκι μου, αυτό με ξεκουράζει. Ενίοτε αναπαύομαι να γράφω ποιήματα, τα οποία είναι αδημοσίευτα. Μου αρέσει ακόμη να επικοινωνώ με τους ανθρώπους με επιστολές και διατηρώ πλούσιο αρχείο απαντήσεων.

Αμέτρητες φορές έχετε βρεθεί στον ρόλο εκπροσώπου Τύπου της ΔΙΣ και της Ιεραρχίας. Εμπιστοσύνη στο πρόσωπό σας;

Είναι αλήθεια ότι από την εποχή του Αρχιεπισκόπου Χριστοδούλου, ο οποίος με εκτιμούσε και άκουγε την άποψή μου σε δύσκολα θέματα, πολλές φορές μου ανατέθηκε αυτό το υπεύθυνο έργο του εκπροσώπου τύπου. Δεν ξέρω αν αυτό θεωρείται εμπιστοσύνη, αλλά έχω καταλάβει ότι ο εκπρόσωπος τύπου της Εκκλησίας πρέπει να ενημερώνει τους δημοσιογράφους με σοβαρότητα και υπευθυνότητα, χωρίς ο ίδιος να γίνεται είδηση.

Ξεχωρίζετε στην Ιεραρχία και για έναν άλλο λόγο. Δεν ξέρω αν ασκείστε, αλλά είστε από τους πιο «fit» (θα μας κυνηγάει ο Μπαμπινιώτης). Πώς τα καταφέρνετε;

Δεν ασκούμαι ιδιαίτερα, αλλά νομίζω, ότι πέρα από τον σωματότυπο κάθε ανθρώπου, παίζει ρόλο η ολιγάρκεια σε όλα.

Εκκλησιαστική περιουσία;

Η άποψη ότι η Εκκλησία έχει μεγάλη περιουσία είναι ένας μύθος. Πολλοί κατηγορούν την Εκκλησία, γιατί έδωσε το 96% της αρχικής περιουσίας της στο Κράτος και δεν την αξιοποίησε, για να αποκτήσει μια οικονομική αυτονομία, όπως το κάνει η Εκκλησία της Κύπρου. Αλλά η Εκκλησία είναι η μάνα των ανθρώπων και θέλει να θυσιάζεται. Μπορώ να προσθέσω ότι η μητρόπολή μου είναι από τις πτωχότερες μητροπόλεις της Εκκλησίας της Ελλάδος και συντηρείται κυρίως από τις δωρεές όσων μας αγαπούν και από την εθελοντική προσφορά. Σε προσωπικό επίπεδο, εκτός από την ετήσια φορολογική δήλωση, καταθέτω κάθε χρόνο το

«πόθεν έσχες», επειδή είμαι πρόεδρος της Εφορείας της Δημόσιας Βιβλιοθήκης, όπου φαίνεται ότι δεν διαθέτω ούτε ακίνητη περιουσία ούτε τραπεζικό λογαριασμό, αποποιούμαι ακόμη και τα συγγραφικά μου δικαιώματα από τα βιβλία μου. Υπάρχουν και άλλοι αρχιερείς που ζουν κατ' αυτόν τον τρόπο.

Η διδασκαλία των Θρησκευτικών;

Και για τα Θρησκευτικά που διδάσκονταν στα σχολεία γράφηκαν πολλά μυθώδη, ότι δήθεν είχαν κατηχητικό χαρακτήρα και έπρεπε να γίνουν Θρησκειολογικά. Ομως ποτέ τα Θρησκευτικά στα σχολεία δεν ήταν «κατηχητικό μάθημα», αλλά πάντοτε είχαν γνωσιολογική, πολιτισμική και θρησκειολογική προοπτική. Δυστυχώς δεν μπορεί να γίνει ήρεμη συζήτηση στο θέμα αυτό, μέσα στην μέγγενη των διαφόρων ιδεολογιών.

Νέοι και Εκκλησία; Είστε ικανοποιημένος από τη συμμετοχή τους;

Δεν είμαι καθόλου ικανοποιημένος. Γίνονται πολλές προσπάθειες, όπου υπάρχουν ευαίσθητοι κληρικοί, αλλά η πλειοψηφία των νέων είναι εκτός της λατρευτικής ζωής, αν και είναι μέλη της Εκκλησίας. Συνήθως, όπως έλεγε ο Κόνραντ Λόρεντς, οι νέοι διακατέχονται από τη «νεοφιλία», το να γνωρίσουν κάτι καινούργιο, αλλά όταν περνάει η νεανική ηλικία τότε εκδηλώνουν το φαινόμενο της «καθυστερημένης υπακοής», δηλαδή επιστρέφουν στις παραδεδομένες αξίες.

Μήπως η Ορθόδοξη Εκκλησία ύστερα από 2.000 χρόνια πρέπει να επανεξετάσει κάποιους κανόνες;

Οι ίδιοι οι ιεροί κανόνες έχουν μέσα τους μια εσωτερική ελευθερία, αλλά και την οικονομία, αρκεί να τους ερμηνεύει ένας γνώστης της παράδοσης, γιατί δεν είναι νομικά κείμενα. Ο χώρος της Εκκλησίας είναι ένας χώρος ελευθερίας και αγάπης. Συνήθως τα ισχυρά δεσμά στον άνθρωπο επιβάλλονται από τα ποικιλώνυμα πάθη.

Γιατί γίνατε παπάς, και αν δεν είχατε γίνει παπάς, τι;

Όταν ήμουν φοιτητής της Θεολογικής Σχολής Θεσσαλονίκης με είλκυε η έρευνα, η σπουδή, η επιστήμη και είχα προτάσεις από καθηγητές για να προχωρήσω σε ακαδημαϊκή εξέλιξη. Όμως με είλκυσε περισσότερο η μορφή του αγίου Καλλινίκου, μητροπολίτη Εδέσσης και πήγα κοντά του. Ετσι έζησα για 15 χρόνια μέσα στο Μητροπολιτικό Οίκημα στην Έδεσσα με έναν άγιο και ασκητή επίσκοπο και γνώρισα τη φιλανθρωπία του Θεού και την ευαισθησία της Εκκλησίας. Αυτό με γέμισε εσωτερικά και μου έδωσε νόημα ζωή. Το μεγαλύτερο δώρο που μου έδωσε ο Θεός ήταν να γνωρίσω έναν άγιο επίσκοπο, και στην συνέχεια να γνωρίσω άλλους αγίους, όπως τον άγιο Σωφρόνιο, τον άγιο Παΐσιο, τον άγιο Εφραίμ τον Κατουνακιώτη. Εζησα το εσωτερικό βάθος της Εκκλησίας.